

Aktualności MSSF

Pojawiające się problemy i praktyczny poradnik*

Dodatek - grudzień 2008 r.

Często zadawane pytania dotyczące reklasyfikacji aktywów finansowych

Listopadowe wydanie „Aktualności MSSF” podawało podstawowe informacje na temat wydanych przez RMSR ostatnich zmian do MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” oraz MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji”, pozwalających na reklasyfikację pewnych aktywów finansowych.

Od tej pory Rada zmieniła standard, aby wyjaśnić, że ostateczną datą, do której można było stosować retrospektywnie zmianę był 1 listopada 2008 r. Wszelkie reklasyfikacje po tej dacie muszą używać wartości godziwej na dzień reklasyfikacji.

Możliwość reklasyfikacji aktywów finansowych była szeroko wykorzystywana przez instytucje finansowe, a w ciągu ostatnich kilku tygodni napotkano kilka problemów interpretacyjnych. Scott Bandura z centralnego zespołu ds. księgowych usług doradczych PwC przedstawia niektóre z najczęściej zadawanych pytań, które w tym kontekście powstały. Przedstawiamy również dla ułatwienia diagram, który po raz pierwszy opublikowaliśmy w listopadowym wydaniu „Aktualności MSSF”.

Zakres zmian

Pytanie 1

Czy aktywa finansowe wyznaczone w momencie ich początkowego ujęcia jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (tzn. z wykorzystaniem opcji wartości godziwej) mogą być reklasyfikowane zgodnie z tymi zmianami?

Odpowiedź 1

Nie. MSR 39 par. 50(b) zabrania jednostkom reklasyfikacji instrumentów finansowych z kategorii wykazywanych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeśli zostały dobrowolnie zaliczone do tej kategorii przy początkowym ujęciu.

Pytanie 2

Czy można reklasyfikować aktywa finansowe do kategorii przeznaczonych do obrotu? Na przykład, jeśli aktywa finansowe reklasyfikuje się z kategorii przeznaczonych do obrotu we wrześniu 2008 r. z uwagi na gorszą sytuację na rynkach finansowych w tym okresie, czy można je przeklasyfikować z powrotem do kategorii przeznaczonych do obrotu później?

Odpowiedź 2

Nie. MSR 39 par. 50 zabrania jednostkom reklasyfikacji instrumentów finansowych do kategorii wykazywanych w wartości godziwej przez wynik finansowy po początkowym ujęciu.

Pytanie 3

W rzadkich wypadkach, czy aktywa finansowe, które nie są już utrzymywane w celu sprzedaży w krótkim okresie, można przeklasyfikować z kategorii wykazywanych w wartości godziwej przez wynik finansowy do kategorii utrzymywanych do terminu zapadalności?

Odpowiedź 3

Tak, o ile na dzień reklasyfikacji spełnione są warunki klasyfikacji aktywów jako utrzymywanych do terminu zapadalności, łącznie z intencją i możliwością ich utrzymania do terminu zapadalności.

Pytanie 4

Czy jednostka może przeklasyfikować instrumenty finansowe stanowiące część portfela zidentyfikowanych instrumentów finansowych zarządzanych wspólnie i w odniesieniu do których są dowody występującego ostatnio wzorca uzyskiwania krótkoterminowych zysków (MSR 39 par. 9a(ii))?

Odpowiedź 4

Tak. MSR 39 par. 50(c) pozwala na reklasyfikację aktywów finansowych zaklasyfikowanych do przeznaczonych do obrotu, jeśli te aktywa finansowe nie są już dłużej utrzymywane w celu ich sprzedaży w krótkim okresie. Wówczas jednostka powinna spełniać wymogi par. 50B (rzadkie wypadki) lub 50D (jednostka ma zamiar i możliwość utrzymywania aktywów finansowych w możliwej do przewidzenia przyszłości lub do terminu zapadalności).

Pytanie 5

Definicja pożyczek i należności dotyczy aktywów finansowych, które nie są notowane na aktywnym rynku. Co oznacza „notowane na aktywnym rynku”?

Odpowiedź 5

MSR 39 AG71 stwierdza, że instrumenty finansowe są uważane za notowane na aktywnym rynku jeśli ceny notowań są regularnie i łatwo dostępne z giełdy, od maklera, brokera, grupy branżowej, serwisu wycen lub agencji regulacyjnej, a ceny te reprezentują faktycznie i regularnie odbywające się transakcje prowadzone na zasadach rynkowych. Co oznacza „regularnie odbywające się” jest kwestią osądu i zależy od faktów i okoliczności dotyczących każdego konkretnego instrumentu. Na przykład instrumenty nabyte w dniu emisji lub niedługo po nim, które nie były przedmiotem dalszych transakcji rynkowych, nie są zazwyczaj uznawane za notowane na aktywnym rynku. Dalsze wytyczne dotyczące definicji aktywnego rynku można znaleźć w dokumencie edukacyjnym panelu ekspertów-doradców RMSR na stronie internetowej RMSR www.iasb.org.

Pytanie 6

Czy aktywa finansowe zaklasyfikowane jako przeznaczone do obrotu lub dostępne do sprzedaży, które uprzednio były notowane na aktywnym rynku, lecz już nie są, można przeklasyfikować do pożyczek i należności na mocy tej zmiany?

Odpowiedź 6

Tak, o ile spełniaty definicję pożyczki lub należności przed i na dzień reklasyfikacji oraz spełniają warunki MSR 39 par. 50B (rzadkie wypadki) lub 50D (jednostka ma zamiar i możliwość

utrzymywania aktywów finansowych w możliwej do przewidzenia przyszłości lub do daty wymagalności).

Pytanie 7

MSR 39 par. 50F wskazuje, że w wypadku reklasyfikacji aktywów dostępnych do sprzedaży do pożyczek i należności, zysk lub strata wykazane w kapitale własnym powinny być zaksięgowane zgodnie z MSR 39 par. 54. Jednak MSR 39 par. 54 ma zastosowanie jedynie do instrumentów przeklasyfikowanych z dostępnych do sprzedaży do utrzymywanych do terminu zapadalności. Czy kierownictwo powinno uznać, że MSR 39 par. 54 uwzględnia aktywa dostępne do sprzedaży przeklasyfikowane do pożyczek i należności?

Odpowiedź 7

Tak. Zmiana jasno wskazuje, że jednostki powinny korzystać z wytycznych MSR 39 par. 54 dla pożyczek i należności. Oznacza to, że wszelkie zyski i straty wykazywane w kapitale będą amortyzowane przez pozostały czas użytkowania aktywów z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

Pytanie 8

Czy zobowiązanie do udzielenia pożyczki, które jednostka zaklasyfikowała do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, ponieważ poprzednio zazwyczaj sprzedawała aktywa wynikające ze zobowiązań do udzielenia pożyczek wkrótce po ich podjęciu, można przeklasyfikować zgodnie z proponowanymi zmianami?

Odpowiedź 8

Nie. Zobowiązania do udzielenia pożyczki w zakresie MSR 39 spełniają definicję instrumentu pochodnego, a tym samym są wyłączone z reklasyfikacji na mocy tej zmiany zgodnie z MSR 39 par. 50(a).

Pytanie 9

Czy w momencie reklasyfikacji przez jednostkę aktywów finansowych do pożyczek i należności zgodnie ze zmianami na dzień 1 lipca 2008 r. jednostka może również zastosować na ten dzień retrospektywnie rachunkowość zabezpieczeń?

Odpowiedź 9

Nie. Rachunkowość zabezpieczeń można stosować jedynie prospektywnie od dnia wyznaczenia i udokumentowania stosunku zabezpieczenia.

Późniejsza wycena**Pytanie 10**

Gdy aktywa finansowe są reklasyfikowane do pożyczek i należności albo aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności, jakiej należy użyć efektywnej stopy procentowej do późniejszej wyceny według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu)?

Odpowiedź 10

MSR 39 par. 50C i 50F stwierdzają, że efektywną stopę procentową oblicza się z zastosowaniem wartości godziwej na dzień reklasyfikacji, a nie stosuje się pierwotnej efektywnej stopy procentowej instrumentu, jako że wartość godziwa na dzień reklasyfikacji staje się nową podstawą amortyzowanego kosztu instrumentu. Efektywna stopa

procentowa obliczana na dzień reklasyfikacji jest w związku z tym wykorzystywana do ujmowania przychodu z tytułu odsetek w przyszłych okresach (zob. też pytanie i odpowiedź 14).

Pytanie 11

MSR 39 par. 61 stwierdza, że „znaczny lub przedłużający się spadek wartości godziwej inwestycji w instrument kapitałowy poniżej jego ceny nabycia uważa się za obiektywną przesłankę utraty wartości”. Co należy rozumieć pod pojęciem „ceny nabycia” inwestycji kapitałowej, która została przeklasyfikowana do aktywów dostępnych do sprzedaży?

Odpowiedź 11

Wartość godziwa na dzień reklasyfikacji stanowi cenę nabycia dla potrzeb oceny utraty wartości.

Pytanie 12

MSR 39 par. 63 stwierdza, że „kwotę straty [z tytułu utraty wartości] wycenia się jako różnicę między wartością bilansową danego składnika aktywów a bieżącą wartością szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (...), zdyskontowaną według pierwotnej efektywnej stopy procentowej danego składnika aktywów finansowych (tzn. efektywnej stopy procentowej wyliczonej przy początkowej wycenie)”. Co należy przyjąć za pierwotną efektywną stopę procentową aktywów finansowych przeklasyfikowanych do pożyczek i należności lub utrzymywanych do terminu zapadalności?

Odpowiedź 12

Za efektywną stopę procentową na dzień reklasyfikacji należy uznać pierwotną efektywną stopę procentową dla potrzeb wyliczenia utraty wartości.

Pytanie 13

Jak należy wykazywać dalszy wzrost szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych z aktywów finansowych przeklasyfikowanych zgodnie z MSR 39 par. 50B, 50D lub 50E?

Odpowiedź 13

Zgodnie z MSR 39 AG8, zmienionym w październiku 2008 r., wszelkie zwiększenia szacowanych oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych wynikające z odzysków odzwierciedla się korygując efektywną stopę procentową prospektywnie, a nie przez korektę wartości bilansowej. W związku z tym wszelkie zwiększenia odzysków z wpływów pieniężnych rozlicza się przez pozostały okres do dnia wymagalności instrumentu dłużnego.

Pytanie 14

Jednostka przeklasyfikowała aktywa finansowe o zmiennej stopie procentowej do pożyczek, zgodnie ze zmianą z dniem 1 lipca 2008 r. Pożyczka była pierwotnie nabyta za 100 W. Na dzień reklasyfikacji wartość godziwa instrumentu znacznie spadła w wyniku spadku wiarygodności kredytowej kontrahenta do 80 W, a jednostka przewiduje uzyskać niedyskontowane wpływy pieniężne w wysokości 90 W. Na 31 grudnia rating kredytowy kontrahenta wzrósł (na przykład z uwagi na gwarancje rządowe); obecnie jednostka oczekuje niedyskontowanych wpływów pieniężnych w wysokości 100 W. Jak jednostka powinna wykazać zwiększenie przewidywanych wpływów pieniężnych?

Odpowiedź 14

Kierownictwo powinno przeliczyć efektywną stopę procentową prospektywnie, w celu odzwierciedlenia nowych wpływów pieniężnych. Zmiany do MSR 39 AG8 wymagają, by zwiększenie przewidywanych wpływów pieniężnych było odzwierciedlone w nowej efektywnej stopie procentowej.

Pytanie 15

Jednostka przeklasyfikowała aktywa finansowe o stałej stopie procentowej do pożyczek i należności, zgodnie ze zmianą z dniem 1 lipca 2008 r. Pożyczka była pierwotnie nabyta za 100 W. Na dzień reklasyfikacji wartość godziwa instrumentu znacznie spadła w wyniku spadku wiarygodności kredytowej kontrahenta do 60 W, a jednostka przewiduje uzyskać niedyskontowane wpływy pieniężne w wysokości 75 W. Na 31 grudnia 2008 r. odzysk z wpływów pieniężnych spadł do 50 W. Czy kierownictwo powinno skorygować efektywną stopę procentową (w dół) dla odzwierciedlenia tego zmniejszenia przewidywanych wpływów pieniężnych?

Odpowiedź 15

Nie. Zmiany do MSR 39 AG8 wymagają korekty efektywnej stopy procentowej jedynie gdy wzrastają szacowane przewidywane przyszłe wpływy pieniężne. Zmniejszenia przyszłych wpływów pieniężnych nie prowadzą do skorygowania efektywnej stopy procentowej w dół. Zmniejszenie szacowanych wpływów pieniężnych na 31 grudnia 2008 r. będzie odzwierciedlone jako utrata wartości wyceniana zgodnie z MSR 39 par. 63.

Pytanie 16

Jednostka przeklasyfikowała dłużne instrumenty finansowe o stałej stopie procentowej do pożyczek i należności, zgodnie ze zmianą z dniem 1 lipca 2008 r. Pożyczka była pierwotnie nabyta za 100 W. Na dzień reklasyfikacji wartość godziwa instrumentu na dzień 1 lipca 2008 r. znacznie spadła w wyniku spadku wiarygodności kredytowej kontrahenta do 60 W. Na 31 grudnia 2008 r. odzysk z wpływów pieniężnych spadł do 50 W, a jednostka wykazała odpis z tytułu utraty wartości. Na 31 marca 2009 r., odzysk z wpływów pieniężnych wzrósł do 60 W. Jak kierownictwo powinno wykazać wzrost wpływów pieniężnych?

Odpowiedź 16

Kierownictwo powinno wykazać wzrost przewidywanych wpływów pieniężnych jako odwrócenie odpisu na utratę wartości zaksięgowanego na 31 grudnia 2008 r. zgodnie z MSR 39 par. 65.

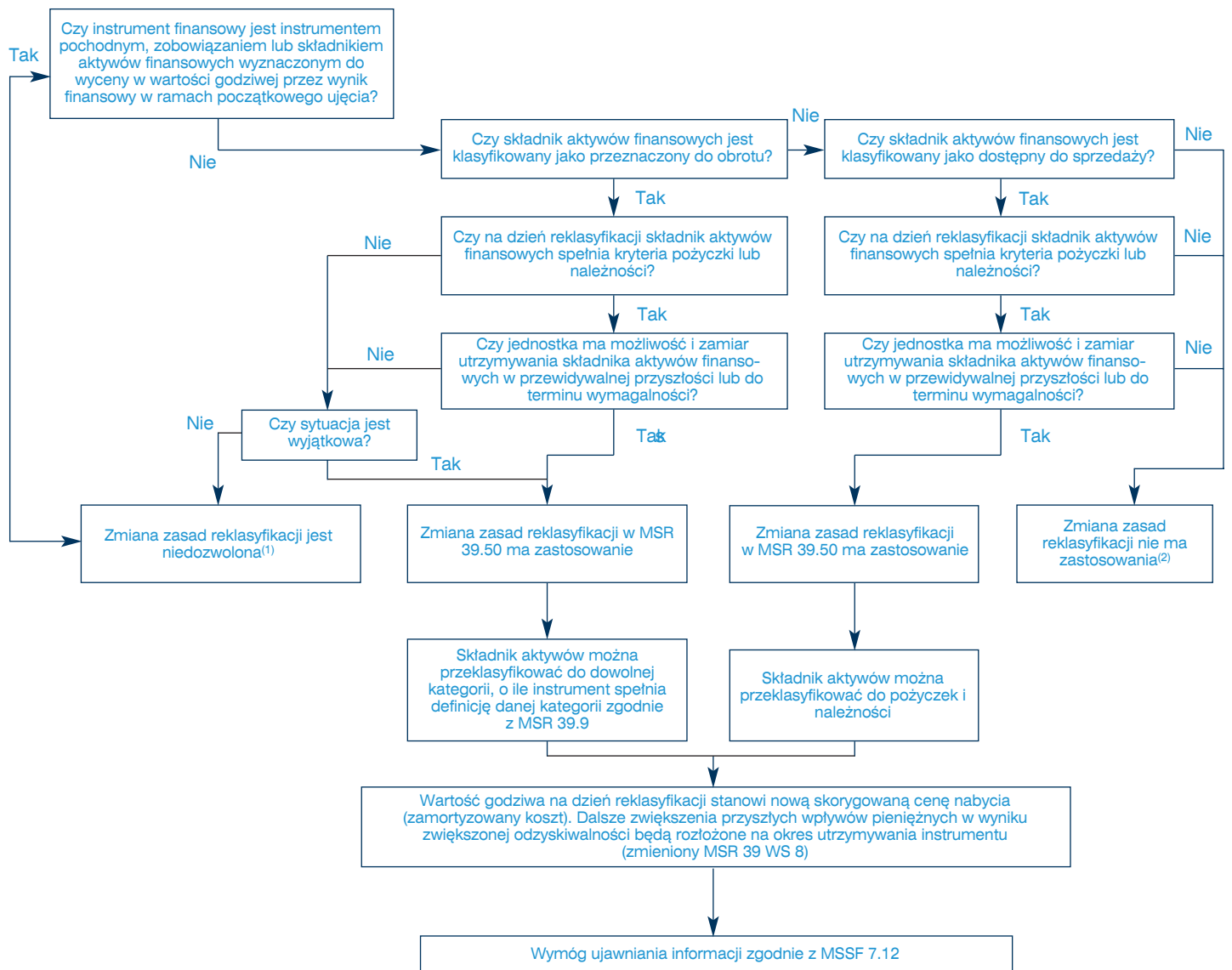
Pytanie 17

Jednostka reklasyfikuje aktywa finansowe wyrażone w walutach obcych do pożyczek i należności. Czy kierownictwo wylicza skorygowaną cenę nabycia (zamortyzowany koszt) aktywów finansowych na dzień reklasyfikacji w walucie obcej i stosuje kurs bieżący (spot) do przeliczenia skorygowanej ceny nabycia na walutę funkcjonalną na dzień reklasyfikacji?

Odpowiedź 17

Tak. Zgodnie z wytycznymi w MSR 39 WS E3.4, wycena aktywów finansowych jest najpierw określana w walucie obcej, a następnie przeliczana na walutę funkcjonalną z zastosowaniem kursu bieżącego (spot) na dzień przeliczenia.

Zmiany do MSR 39 dotyczące reklasyfikacji instrumentów finansowych opublikowane w październiku 2008 r.

(1) Zob. MSR 39.50

(2) Zob. MSR 39.51-54 zawierający wytyczne w sprawie reklasyfikacji